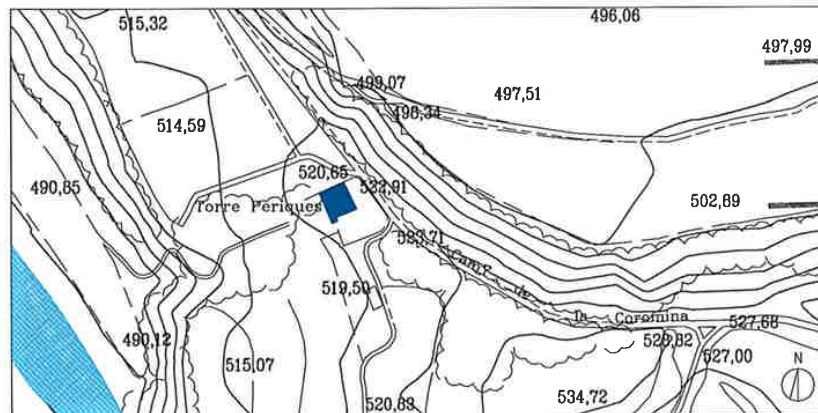

DENOMINACIÓ :	Torre Nova i oratori particular
Altres denominacions:	Torre d'en Pericas
DADES CADASTRALS:	08285A002000060000FG
UTM :	X:437449 Y:654710
SITUACIÓ :	Camí de la colònia La Coromina. A dos quilometres del nucli urbà.
DATA DE CONSTRUCCIÓ :	1920-1921. Arquitectura noucentista.
TIPOLOGIA :	Torre senyorial aïllada de llenguatge noucentista situada en sòl rural.
CONTEXT :	Rural. Arran del camí que porta a la Coromina, altiplà que dóna entrada a les terres més baixes del meandre de la Coromina del riu Ter. Els seus entorns de ribera són de reserva paisatgística per la rica pollancreda.
RÈGIM URBANÍSTIC :	
Planejament Vigent:	Revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de Torelló. Desembre 1999.
Classificació:	Sòl No Urbanitzable.
Qualificació:	Zona Rústica de Protecció, envoltada de Sòl de Reserva Vegetal i Paisatgística (Zona R2).

PLÀNOL DE SITUACIÓ.

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat
Direcció General d'Ordenació
del Territori i Urbanisme

Aprobat definitivament per la Comissió
Territorial d'Urbanisme de la Catalunya
Central en la sessió de

El secretari

Ferran Caparroz Pérez

DESCRIPCIÓ :

Edifici de planta quadrada, planta baixa i dos pisos; coberta a quatre vessants, formada per peces planes col·locades, com escames, a biaix. Hi ha una torre, de planta també quadrada, que està adossada a l'angle sud de l'edifici, i la seva coberta, a quatre aigües, sobresurt de l'anterior en més de quatre metres. Pedra tallada en carreus sense polir en tota l'altura de la torre, de manera que li concedeix una imatge rústega. És gairebé cega, només perforada per unes petites espilleres que il·luminen l'escala que accedeix al capdamunt de la torre, on, just sota el coronament de coberta, hi ha una filera de finestres que recorre tots els quatre costats, donant una imatge que recorda els campanars romànics; un penell es situa al vèrtex de la coberta.

L'edifici que constitueix l'habitatge presenta una imatge més culta i refinada pels elements decoratius. Tot i això, no es distancia del tot de la torre, ja que el mateix tipus de pedra forma el sòcol i els brancals de les obertures del primer pis. La resta del parament és arrebossat i pintat de color groc. En la façana sud-est, en l'angle que es forma amb la torre, hi ha l'accés a l'habitatge; es tracta d'un portal fet d'arc de mig punt adovellat que es confon amb el sòcol. En el mateix eix i a nivell del primer pis, hi ha un carreu verdós gravat amb la data de 1921 i firmat amb les sigles J.M.^aP.

Les quatre façanes perden la rusticitat del sòcol en altura, fins a trobar un esgrafiament vermellós de línies molt fines en la part de la cornisa. Les obertures es distribueixen segons una filada rítmica i unificada per un mateix tractament: les del primer pis, rectangulars i relativament grans, unides per franges d'aquesta pedra sense polir i amb tendència a situar-se en les cantoneres; en un dels angles (est), s'hi ubica l'escultura de la Verge del Roser. Al centre de la façana nord-est hi ha una tribuna semicircular amb coberta semicònica que ja arrenca amb aquesta forma de la planta baixa. S'obre per una finestra coronada dividida per dues agulles en forma de columnes d'ordre corinti i compost. A la façana nord-oest se situa, en aquest primer pis, una galeria adossada i oberta per tres arcs de mig punt. A l'extrem oest d'aquesta galeria sobresurt un altre cos adossat, que és la capella privada amb absis semicircular, la qual està coberta a dues vessants.

En el segon pis les obertures són més petites que en el primer i estan contingudes entre dos llistells. Al damunt hi ha l'esgrafiament de cornisa de tons rogencs i formes de medallons, just sota l'ala de coberta, formada per colls i permòdols.

La façana oest s'obre a un gran jardí a través d'un segon porxo a la planta baixa, de tres arcs de mig punt sustentats per uns pilars molt rústics als laterals i per dues columnes a l'arc central, més fines i de capitell decorat. Damunt, una terrassa amb una coberta que s'uneix a la coberta de la capella.

Departament de Territori,
Ordenació General d'Urbanisme
i Consell Territorial d'Urbanisme
de la Catalunya Central

El jardí és projectat al llarg d'un eix molt marcat i simètric, d'inspiració en els jardins francesos del renaixement amb un estany amb font escultòrica amb dos lleons simètrics. Tot està dispostat per ser vist des d'aquest eix que marca un recorregut central. Està poblat de xiprers, avets i plàtans i per algun arbust situat formant geometries més composades. L'espai d'accés des del camí de la Coromina es clou per una tanca de pedra de poca altura i per vegetació. L'entrada a aquest espai es produeix entre dues pilones de secció circular, fetes de mamposteria de còdol.

Els interiors estan decorats d'una forma molt detallada pel mateix Pericas; els sostres són enteixinats i els paviments de ceràmica. Hi ha vitralls, arimadors de ceràmica vidriada i parets pintades d'una manera molt detallada, formant geometries i sanefes. El mobiliari és també projectat acuradament, integrant-se en el conjunt.

La capella és dedicada a la Mare de Déu de Montserrat. L'altar, al fons, se situa dins l'absis, pintat d'or i blau per representar el cel. Al lateral esquerra hi ha quatre arcs que s'obren a la façana oest i amb vitralls policromats, cada un dels quals representa un sant. Al lateral dret hi ha tres arcs de mig punt que condueixen a una cambra de servei, es sustenten sobre unes columnes, amb capitells molt esculpits de formes vegetals, els arcs i els carcanyols estan decorats amb unes pintures en que hi apareix uns medallons i unes formes molt geomètriques.

EVOLUCIÓ D'USOS:

Original:

Residència temporal. Centre de salut (1936-1939). Masoveria.

Actual:

Residència temporal. Masoveria.

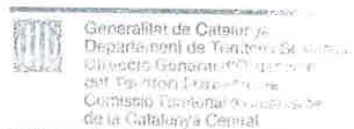
ESTAT DE CONSERVACIÓ:

Regular. L'edifici no presenta problemes importants, però s'insinua una certa deixadesa per la falta d'un ús continuat dels seus ocupants. La pintura comença a presentar deficiències.

VALORACIÓ:

Edifici molt important per representar un exemple de l'arquitectura de Josep Maria Pericas. En aquesta obra s'hi desenvolupa gran part del llenguatge compositiu de l'arquitecte. Tot està projectat estudiant el més mínim detall, afavorint la perfecta utilització de l'edifici i, a la vegada, tenint cura del resultat estètic.

Està construït segons un llenguatge historicista, en que trobem elements que evocuen el classicisme, el romànic i el renaixement.

DADES HISTÒRIQUES:

Josep Maria Pericas i Morros, fill de Josep Pericas i Comella i Carme Morros, va néixer a Vic l'any 1881. Poc després del seu naixement, el seu pare aconseguia posar en funcionament la colònia de la Coromina a Torelló.

Els negocis familiars anaren bé i Josep Maria pogué estudiar arquitectura a Barcelona; hi tenien residència des de 1889. Acabà els estudis d'arquitectura l'any 1906. Rafael Massó, company de carrera, mantingué amb ell un estret lligam durant la seva vida professional. El punt de partida de l'arquitectura de Pericas és l'arquitectura catalana influenciada per Gaudí, tot i que les formes plàstiques divergien del model gaudinià.

Josep M. Pericas es casà amb Josefa Soler i Vendrell, de Vilanova i la Geltrú. Fruit d'aquest matrimoni nasqueren tres fills, Montserrat, Barcelona, 1919; Josep Maria, Vilanova, 1921; i Núria, Barcelona, 1924. La família residia habitualment a la Gran Via de les Corts Catalanes, 648, de Barcelona. Pericas tenia el despatx a Barcelona, però per raons laborals i familiars es desplaçava amb assiduitat a la Plana de Vic, on realitzava la major part dels seus estudis.

Des de 1886, disposava de la renda familiar que li havia llegat el seu pare. La mare, Carme Morros, i el seu germà, Lluís, s'ocupaven dels negocis de la societat *Pericas Boixeda*. Els altres germans de Josep Maria Pericas no els tenim tan documentats. Un germà era jesuïta i un altre es deia Joaquim. Un altre germà va ser diputat provincial l'any 1920. L'any 1939, demanava al seu amic Coll i Espadaler, arquitecte de Manlleu, una còpia del títol d'un nínxol del cementiri de Manlleu, on hi havia enterrats 6 o 7 germans seus [sic], i que volia traslladar al panteó familiar projectat per ell mateix a Vic.

L'any 1920, projectà i edificà una casa de grans dimensions en uns terrenys de la Coromina. Aquesta casa la qualificà de *Domus* el mateix Pericas quan escrivia al seu company Coll i Espadaler. L'abril de l'any 1921, Pericas enviava postals amb la *domus* que s'havia construït a Torelló. Aquesta casa de planta quadrangular, torre de guaita i absis disposava d'un gran espai enjardinat i amb piscina (decorada amb uns lleons). La casa la va edificar simultàniament a una altra que es construïa a Barcelona. Aquesta casa de Barcelona és l'edifici 389 de la Diagonal. Pericas hi va traslladar el despatx abans de l'any 1928. L'equip de l'arquitecte comptà amb un taller de mecanògrafs que sovint anaven saturades de feina.

Les famílies dels dos germans eren nombroses (Lluís Pericas tenia sis fills) i la Casa Gran s'havia fet petita. D'aquesta manera, Josep M Pericas projectava una casa al seu gust i la convertia en residència familiar per a les estades estivals o laborals.

L'any 1927, comprà la casa coneguda amb el nom de Rocal del Dalmau. La casa era de Miquel Dalmau Vilanova i tenia únicament 38 metres quadrats. Aquesta casa, avui desapareguda, apareixia a les escriptures de compra que Josep Pericas i Comella havia fet a Antoni d'Espona i de Nuix l'any 1874. En aquelles escriptures la casa era citada com a propietat veïna per llevant amb el mas Cervià, dels Parrella, el mas Gambires, dels Bru de Sala, i el riu Ter.

La Torre Nova d'en Pericas fou expropiada durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939). La seva ubicació, apartada del nucli urbà, i les seves dimensions, afavoriren la creació d'un sanatori per a pacients amb malalties contagioses. El metge naturalista, doctor Gimeno, hi va fer unes concorregudes conferències. Per aquelles dates, l'arxiu de l'arquitecte acabà cremat, en paraules de J.M. Pericas, per la xusma marxista.

A través de la correspondència de Pericas amb Coll i Espadaler, sabem que l'estiueig de Pericas començava a principis de juliol i acabava a mitjans d'octubre. Alternava temporades a Vilanova, casa familiar de la seva esposa, amb Torelló.

Una de les seves aficions va ser la cacera, que de ben segur practicà a Torelló. L'any 1933, era soci de *Tiro Nacional*. La sol·licitud de l'informe favorable el va tramitar a la Guàrdia Civil de Manlleu perquè estava domiciliat a Torelló i la vila no disposava de caserna.

És ben sabuda la seva faceta com a arquitecte diocesà de Barcelona i Vic. Esglésies com la de Sant Feliu de Torelló o Santa Maria de Manlleu van ser restaurades o reconstruïdes després de la Guerra Civil segons els estudis i projectes de Pericas.

La casa de la Coromina no ha sofert cap reforma de consideració des de la seva construcció.

BIBLIOGRAFIA:

Gràfica:

- AJUNTAMENT DE TORELLÓ, *Revisió del Pla General d'Ordenació Urbana*. Ordenació del Sòl No Urbanitzable, E. 1:5.000. Torelló 1999.

- Fons Lluís Coll i Espadaler. Biblioteca de Catalunya. Postal de la *Domus* dibuixada per Josep M. Pericas.

Escrita:

- Fitxa núm. 11/3 de Torelló, del Servei del Patrimoni Arquitectònic, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, 1982.

- Fitxa TR-9 IPCE, Inventari de Protecció del Patrimoni Cultural Europeu, de l'Arxiu Històric d'Urbanisme, Arquitectura i Disseny del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya, octubre 1981.

- Fons Lluís Coll i Espadaler. BC. Epistolari (1918-1940)

PROTECCIÓ:

La masia i els annexos estan qualificats com a BCIL, la fitxa 12/35 del PEU del catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic i paisatgístic de Torelló.

